

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”

„Aprob”

Directorul Colegiului de
Arte Plastice „Al. Plămădeală”

Răcilă Lilia

2023

Curriculumul modular

S.01.O.025 BAZELE COMPOZIȚIEI

Specialitatea: 21320 Pictură

Calificarea: 265109 Pictor

Chișinău 2023

Aprobat de:

Consiliul artistic și de evaluare al Colegiului de Arte Plastice „Al. Plămădeală”

Director *Lilia Răcilă* Răcilă Lilia

" *14.04* 2023

Autori:

1. Hamurari Nina, grad didactic întâi, Magistru în domeniul Instruire în Arte Plastice și Decorative, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.
2. Bădrăgan Sergiu, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.

Recenzenți:

1. Voinschi Nina, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.
2. Malarciuc Ludmila, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.

Adresa Curriculumului în Internet:

<http://edu.gov.md/ro/content/curriculum-invatamintul-profesional-tehnic-postsecundar>

Cuprins

I.	Preliminarii.....	4
II.	Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională.....	4
III.	Competențele profesionale specifice modulului.....	5
IV.	Administrarea modulului.....	5
V.	Unitățile de învățare.....	5
VI.	Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare.....	6
VII.	Studiul individual ghidat de profesor.....	7
VIII.	Lucrări practice recomandate.....	8
IX.	Sugestii metodologice.....	8
X.	Sugestii de evaluare a competențelor profesionale.....	9
XI.	Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu.....	10
XII.	Resursele didactice recomandate elevilor.....	10

I. Preliminarii

Curriculumul modular „**Bazele compoziției**” este un document normativ și obligatoriu ce face parte din Componenta de specialitate în planul de învățământ, include 60 de ore, dintre care 30 de ore constituie contact direct și 30 de ore – studiul individual. Se studiază în anul I, semestrul I de studii. Evaluarea finală - examen. Modulul este conceput pentru realizarea procesului de pregătire a specialiștilor cu calificarea Pictor în domeniul de formare profesională 213 - Arte Plastice în învățământul profesional tehnic postsecundar și se studiază obligatoriu.

Obiectul de studiu al acestui modul este inițierea în *compoziția de șevalet*. Studiarea modulului „**Bazele compoziției**” contribuie formării la elevi a competențelor profesionale de *analiză și realizare a compoziției de șevalet*.

Scopul modulului contribuie la formarea și dezvoltarea competențelor profesionale de reprezentare plastică a compoziției în diferite game cromatice, diverse tehnici și materiale. Modulul „**Bazele compoziției**” se desfășoară paralel cu alte discipline/module din Componenta fundamentală și de specialitate, care fac parte din procesul de instruire a elevului în semestrul I și reprezintă un cadru favorabil pentru transpunerea cunoștințelor și abilităților acumulate în formarea profesională a viitorului pictor.

Cerințele prealabile înainte de a începe studiul modulului „**Bazele compoziției**” sunt cunoștințe și abilități în domeniul compoziției obținute în cadrul orelor de artă plastică la gimnaziu, cercuri de artă plastică, școala de Arte pentru copii.

Modulul „**Bazele compoziției**” are un caracter interdisciplinar și se desfășoară concomitent cu alte unități de curs: Desen constructiv-liniar, Pictură - natura statică, Tehnici de pictură - care fac parte din procesul instruirii elevului în semestrul I și reprezintă un cadru favorabil pentru transpunerea cunoștințelor și abilităților acumulate în formarea profesională a viitorului pictor.

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Modulul „**Bazele compoziției**” înzestrează elevul cu cunoștințe și abilități de analiză și realizare a compoziției de șevalet, redării sentimentelor și ideilor proprii, a expresiilor cromatice ce pot fi aplicate în procesul realizării unei compoziției. Curriculumul modular „**Bazele compoziției**” reprezintă un instrument de orientare și predare științifică, teoretică și practică a noțiunilor artistico-plastice în realizarea compoziției de șevalet.

Studiul modulului „**Bazele compoziției**” va contribui la formarea și dezvoltarea competențelor profesionale în elaborarea și crearea a compoziției de șevalet.

Competențele formate și dezvoltate în cadrul acestui curriculumul modular vor fi necesare pentru studiul unităților de curs cu nivel de complexitate mai înalt: S.03.O.028 Compoziție tematică; S.04.O.030 Compoziție bidimensională-frontală; S.05.O.032-Compoziție tridimensională-spațială; S.06.O.033 Compoziție figurativă; S.08.O.035 Structuri compoziționale avansate; S.08.O.036 Structura tabloului de șevalet.

III. Competențele profesionale specifice modului

- CS1. Identificarea tipurilor de compoziție.
- CS2. Aplicarea elementelor de limbaj plastic în compoziție.
- CS3. Implementarea principiilor de organizare a compoziției.
- CS4. Identificarea modalităților de realizare a compoziției.
- CS5. Distingerea integrității compoziționale.
- CS6. Utilizarea mijloacelor artistice în compoziție.

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				
		Prelegeri	Practică			
1	60	6	24	30	Examen	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități (A)
1. Tipuri de compoziție.		
UC1. Identificarea tipurilor de compoziție.	1.1 Noțiuni de: - compoziția plastică; - compoziția decorativă; - compoziția figurativă; - compoziția nonfigurativă.	A1. Distingerea compoziției plastice. A2. Caracterizarea compoziției decorative. A3. Descrierea compoziției figurative. A4. Definirea compoziției nonfigurative.
2. Elementele de limbaj plastic în compoziție.		
UC2. Aplicarea elementelor de limbaj plastic în compoziție.	2.1 Elementele de limbaj plastic în compoziție. 2.2 Punctul în compoziție. 2.3 Linia – element al compoziției. 2.4 Pata în compoziție. 2.5 Punctul/linia/pata în compoziție.	A5. Definirea noțiunii - elemente de limbaj plastic. A6. Determinarea punctului ca element de limbaj plastic în compoziție. A7. Aranjarea liniei ca element de limbaj plastic. A8. Aplicarea petei în compoziție. A9. Utilizarea elementelor de limbaj plastic - punct, linie, pată.

3. Principii de organizare a compoziției.		
UC3. Implementarea principiilor de organizare a compoziției.	3.1 Ritmului în compoziție. 3.2 Principiul echilibrului în compoziție. 3.3 Simetria și asimetria în compoziție.	A10. Distingerea tipurilor de ritm. A11. Caracterizarea echilibrului în compoziție. A12. Aplicarea simetriei și asimetriei în compoziție.
4. Modalități de organizare a compoziției.		
UC4. Identificarea modalităților de realizare a compoziției.	4.1 Compoziție deschisă/închisă. 4.2 Compoziție statică/dinamică. 4.3 Centrul compozițional. 4.4 Metode, procedee și modalități de organizare a compoziției plastice.	A13. Elaborarea compoziției deschise/închise. A14. Descrierea compoziției statice/dinamice. A15. Identificarea centrului compozițional. A16. Aplicarea diferitor metode, procedee și modalități de organizare a compoziției plastice.
5. Integritatea compozițională.		
UC5. Distingerea integrității compoziționale.	5.1 Integritatea formelor plastice. 5.2 Integritatea cromatică. 5.3 Accentele în compoziție.	A17. Organizarea integrități formelor plastice. A18. Identificarea integrității cromatice. A19. Aplicarea accentelor în compoziție.
6. Mijloacele artistice în compoziție.		
UC6. Utilizarea mijloacelor artistice în compoziție.	6.1 Culoarea în compoziție. 6.2 Contrastele în compoziție. 6.3 Nuanța. 6.5 Raționalul și iraționalul în compoziție.	A20. Aplicarea culorii în compoziție. A21. Realizarea contrastelor în compoziție. A22. Utilizarea nuanței în organizarea compoziției. A23. Aplicarea raționalului și iraționalului în compoziție.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul Individual
			Prelegeri	Practică	
1	Tipuri de compoziție.	4	1	1	2
2	Elementele de limbaj plastic în compoziție.	8	1	3	4
3	Principii de organizare a compoziției.	12	1	5	6
4	Modalități de organizare a compoziției.	12	1	5	6
5	Integritatea compozițională.	12	1	5	6
6	Mijloacele artistice în compoziție.	12	1	5	6
Total:		60	6	24	30

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Sarcinile pentru orele individuale ghidate de profesor vor reieși din temele desfășurate (realizate) la orele de contact direct și se vor realiza sub formă de sarcini suplimentare individuale și anume: realizări de crochiuri, schițe (liniare, tonale, cromatice), eboșe în culoare, studii de forma și culoare, continuarea lucrului asupra sarcinii efectuate în cadrul orelor de contact direct, alte sarcini experimentale, care vor contribui la rezolvări de problemă legată de procesul instructiv - educațional, axate pe temele desfășurate la orele de contact direct.

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Tipuri de compoziție.			
1.1 Tipuri de compoziții în creația artiștilor plastici.	Referat.	Prezentarea referatului	Săptămâna 1
2. Elementele de limbaj plastic în compoziție.			
2.1 Punctul, linia, pata – elemente de limbaj plastic, în creația artiștilor plastici.	Portofoliu cu material vizual.	Prezentarea portofoliului	Săptămâna 2-3
2.2 Aplicarea elementelor de limbaj plastic în elaborarea compoziției.	Exersări compoziționale. Format: A5/A4. 4 lucrări. Material: creion/hârtie, acuarelă/hârtie.	Prezentarea exersărilor	
3. Principii de organizare a compoziției.			
3.1 Diversitatea tipurilor de ritm în creația artiștilor plastici.	Portofoliu cu material vizual.	Prezentarea portofoliului	Săptămâna 4-6
3.2 Ritmului în compoziție.	Exersări compoziționale. Format: A5/A4. Material: creion/hârtie, acuarelă/hârtie. 6 lucrări.	Prezentarea exersărilor	
3.3 Principiul echilibrului în compoziție.			
3.4 Simetria și asimetria în compoziție.			
4. Modalități de organizare a compoziției.			
4.1 Compoziție deschisă / închisă. 4.2 Compoziție statică/dinamică. 4.3 Centrul compozițional. 4.4 Metode, procedee de organizare a compoziției plastice.	Exersări compoziționale. Format: A5/A4. Material: creion/hârtie, acuarelă/hârtie. 6 lucrări.	Prezentarea exersărilor	Săptămâna 7-9
5. Integritatea compozițională.			
5.1 Integritatea formelor plastice. 5.2 Integritatea cromatică. 5.3 Accentele în compoziție.	Exersări compoziționale. Format: A5/A4. Material: creion/hârtie, acuarelă/hârtie. 6 lucrări.	Prezentarea exersărilor compoziționale	Săptămâna 10-12

6. Mijloacele artistice în compoziție.			
6.1 Culoarea în compoziție.	Exersări compoziționale. Format: A5/A4. Material: creion/ hârtie, acuarelă/hârtie. 6lucrări.	Prezentarea exersărilor	Săptămâna 13-15
6.2 Contrastele în compoziție.			
6.3 Nuanța.			
6.4 Raționalul și iraționalul.			

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr.	Unități de învățare	Lista lucrărilor practice	ore
1	Tipuri de compoziție.	Tipuri de compoziție. Portofoliu.	1
2	Elementele de limbaj plastic în compoziție.	Elementele de limbaj plastic în compoziție. Elaborări compoziționale - acromatice/cromatice. Material: creion/ acuarelă/hârtie. Format: A5/A4. 4 lucr.	3
3	Principii de organizare a compoziției.	Principii de organizare a compoziției. Elaborări compoziționale - acromatice/cromatice. Material: creion/ acuarelă/hârtie. Format: A5/A4. 6 lucrări.	5
4	Modalități de organizare a compoziției.	Modalități de organizare a compoziției. Elaborări compoziționale - acromatice/cromatice. Material: creion/hârtie, acuarelă/hârtie. Format: A5/A4. 6 lucrări.	5
5	Integritatea compozițională.	Integritatea compozițională. Elaborări compoziționale - acromatice/cromatice. Material: creion/hârtie, acuarelă/hârtie. Format: A5/A4. 6 lucrări.	5
6	Mijloacele artistice în compoziție.	Mijloacele artistice în compoziție. Elaborări compoziționale - acromatice/cromatice. Material: creion/hârtie, acuarelă/hârtie. Format: A3/A4. 3 lucrări.	5
Total:			24

IX. Sugestii metodologice

În procesul instructiv-educativ la unitatea de curs „**Bazele compoziției**” cadrul didactic va folosi tehnologii eficiente de predare-învățare, caracteristice specificului domeniului de formare profesională – Arte plastice. În special se vor aplica acele tehnologii, forme și metode de organizare a activităților de predare-învățare, care sunt caracteristice specialității Pictură.

Specific acestei unități de curs este că, componentele competenței profesionale se formează prin sarcini didactice cu caracter de creație artistică, cu alte cuvinte, competențe de a inventa, a elabora, a crea compoziții. În acest sens numărul de sarcini (unități de învățare) propuse elevilor va fi echilibrat în raport cu complexitatea lor, oferind ore de predare-învățare necesare procesului de creație.

Metodele recomandate pentru a fi utilizate în procesul de predare-învățare sunt: expunerea de material teoretic, lucrul în material (individual și/sau sub conducerea cadrului didactic), reproducerea mostrelor propuse, lucrări practice, elaborarea proiectelor individuale, studierea individuală și în grup a fondului metodic și a surselor bibliografice (exemple de sarcini/produse realizate de către elevii promoțiilor precedente, exemple realizate de către profesioniști, etc.). În scopul predării centrate pe elev, strategiile didactice se vor adapta caracteristicilor personale ale elevilor (auditiv, vizual, practic), în dependență de tipul psihologic (introvertit, extravertit) și alte particularități ce pot influența procesul de învățare:

- individualizarea și creșterea treptată a nivelului de complexitate a sarcinilor propuse fiecărui elev în funcție de progresul acestuia;
- diferențierea sarcinilor în funcție de abilități, pentru indivizi sau pentru grupuri;
- utilizarea unor metode active-interactive (învățare prin descoperire, învățare problematizată, învățare prin creare/invenție);
- prezentarea sarcinilor în mai multe moduri (explicație teoretică, prezentarea vizuală: la calculator, proiector, exemple din fondul metodic.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe presupune evaluarea pe parcursul întregului proces de instruire: evaluarea formativă (curentă) și evaluarea sumativă (finală). Evaluarea formativă se va realiza prin diverse modalități: observarea comportamentului elevului, analiza rezultatelor curente ale elevului, prezentarea schițelor/produselor individuale de activitate, cadrele didactice informează elevul despre nivelul de performanță, îl motivează să-și perfecționeze competențele profesionale.

Evaluarea sumativă se va realiza la finele fiecărui modul, produsele realizate pe parcursul semestrului vor fi expuse la vizionarea de examen. Evaluarea sumativă este realizată de profesorul modulului dat și grupul de profesori ce fac parte din Consiliul artistic și de evaluare. Metodele de evaluare vor fi orientate spre motivarea elevilor și obținerea rezultatelor scontate, fapt ce va permite corectarea operativă a procesului de învățare, stimularea autoevaluării și a evaluării reciproce, evidențierea succeselor, implementarea evaluării selective sau individuale.

Criterii de evaluare cunoștințelor și abilităților profesionale în cadrul modulului

„Bazele compoziției”:

- reflectarea subiectului;
- organizarea spațiului compozițional;
- organizarea și respectarea gamei cromatice;
- utilizarea mijloacelor de expresie artistico-plastică;
- utilizarea materialelor și tehnicilor de pictură;
- expresivitatea și originalitatea spațiului plastic;
- atitudinea individual-creativă.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu

Pentru a realiza cu succes formarea competențelor ce trebuie dezvoltate în cadrul modulului trebuie asigurat un mediu de învățare autentic, relevant și centrat pe elev.

Cerințe față de sălile de curs: sală de curs dotată cu tot necesarul pentru lecțiile de bazele compoziției; mobilier școlar, cu toate condițiile adecvate. În mod obligatoriu trebuie să fie posibilitatea de aerisire regulată a încăperii. Sala de curs va fi dotată cu utilaje, echipamente, mostre, instrumente și materiale necesare pentru realizarea lucrărilor, formarea și dezvoltarea competențelor profesionale:

- utilaje: șevalete, scaune și suporturi în număr egal cu numărul de elevi în grupă;
- instrumente și materiale: truse, pensule de diferite tipuri și dimensiuni, creion, hârtie, planșele, acuarelă;
- lista materialelor didactice: exemple de lucrări din fondul metodic, literatură de specialitate în limba de instruire, mostre de picturi tematice de nivel înalt: din fondul metodic al instituției de învățământ și din alte instituții de Artă plastică.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată	Nr. de exemplare disponibile
1.	Prut C., Dicționar de arta Modernă și Contemporană, Editura Univers enciclopedic, București, 2002.	Biblioteca / electronic	
2.	Roco, M., Creativitate și inteligență emoțională, Editura Polirom, Iași, 2004.	Biblioteca / electronic	
3.	Roșca, A., Creativitatea generală și specifică, Editura Academiei R.S.R., București, 1981.	Biblioteca / electronic	
4.	Săndulescu -Verna C., Materiale și tehnica picturii, Timișoara, 2000.	Biblioteca / electronic	
5.	Șușală I., Băbulescu O., Dicționar de artă: termeni de atelier, București, Sigma, 1993.	Biblioteca / electronic	
6.	Anheim Rudolf, „Arta și percepția vizuală”, ed. Meridiane, București, 1979.	Biblioteca / electronic	
7.	Ростовцев Н., „Рисунок. Живопись. Композиция. Хрестоматия”, изд. Просвещение, 1989.	Biblioteca / electronic	
8.	Исаев А., Философия цвета: феномен цвета в мышлении и творчестве, изд. ФЛИНТА, Москва, 2016.	Biblioteca / electronic	
9.	Свешников А., Алгоритмы композиционного мышления в станковой живописи, изд. ВГИК, Москва, 2012.	Biblioteca / electronic	
10.	Голубева О.Л., „Основы композиции”, издательство Искусство, 2004.	Biblioteca / electronic	
11.	Кочергин Э., Категории композиции. Категории цвета, изд. Вита-Нова, Санкт-Петербург, 2017.	Biblioteca / electronic	